

Afspraken maken over implementatie

Flexibele beleidsarrangementen reflexieve monitoring!
&
Schakelen tussen de schalen

25 april 2013

Programma

- **15:00:** Welkom en waarom deze sessie (Frank van Lamoen)
 - Flexibele arrangementen en reflexieve monitoring
 - Schakelen tussen de schalen
- **15:10:** Toelichting Reggeherstel projecten (Hans Bressers)
Minipitch Schakelen tussen de Schalen (Rob Bonte)
- **15:20:** Serious Game, Ronde 1: uitgangspunten (Gerald Jan Ellen en Bas Breman)
- **15:40:** Serious Game, Ronde 2: keuze arrangement (Gerald Jan Ellen en Bas Breman)
- **15:55:** Reflectie game (Gerald Jan Ellen)
- **16:00:** Reflectie Schakelen tussen de schalen (Rob Bonte en Hans Bressers)
- **16:15:** Afsluiting (Frank van Lamoen)

25 april 2013

Introductie

Frank van Lamoen - Provincie Noord-Brabant

Aanleiding flexibele arrangementen project

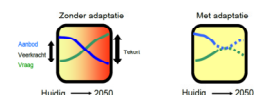
Uit (onderzoeks)projecten blijkt dat bij klimaatadaptatie de fase van implementatie / keuzes maken lastig is:

- risico minimalisatie en maximalisatie rendement
- korte en lange termijn verbinden
- noodzaak en mogelijkheden voor aanpassen van gemaakte afspraken (flexibiliteit)
- onzekerheid over:
 - effecten/doelbereiking
 - verandering in randvoorwaarden ten aanzien van middelen, maatschappelijke prioriteiten en behoeften, kennis.

Kennis voor klimaat project:
"implementatie van adaptatiestrategieën"

Project onderzoekt kansen in:

- zoeken naar evenwicht 'vertrouwen en controle'
- flexibele arrangementen
- reflexieve 'monitoring'

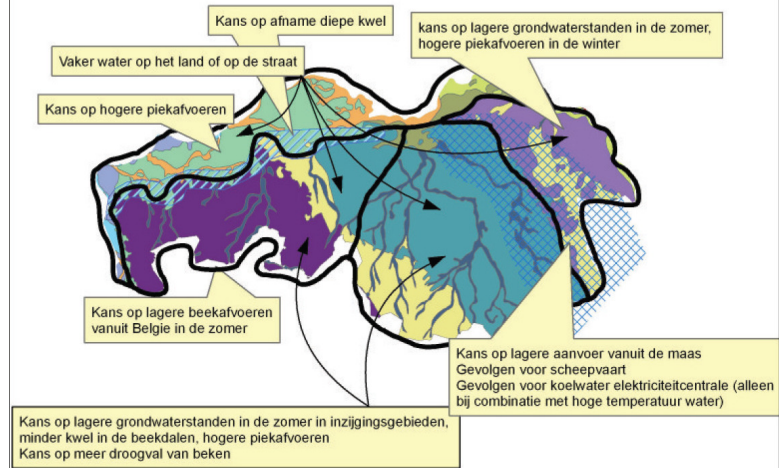
"De maatregelen pakketten zijn vaak technisch beschreven (de '**wat**' vraag) en nog niet ingebed en uitgewerkt in de noodzakelijke aanpassingen in beleid, regelgeving en instrumentarium... (de '**hoe**' vraag)"

(Citaat pagina Deltaplan Hoge Zandgronden, strategie document fase 2)

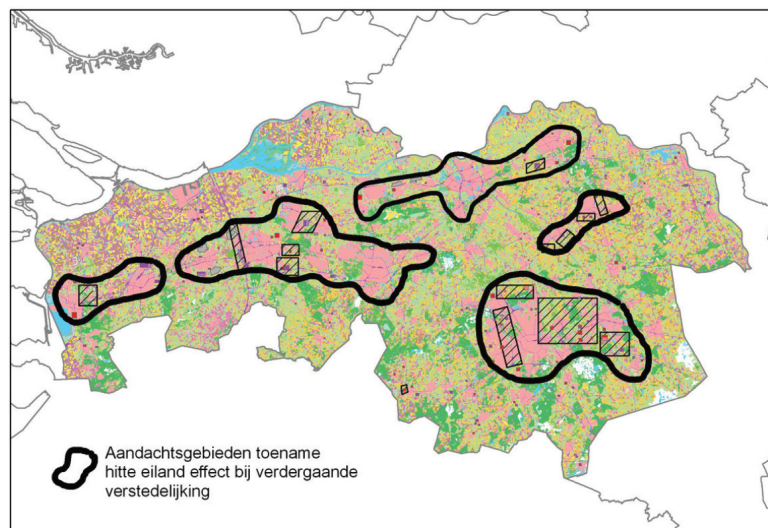
Wat betekent klimaatverandering?

hydrologische gevolgen van klimaatverandering

25 april 2013

Wat betekent klimaatverandering?

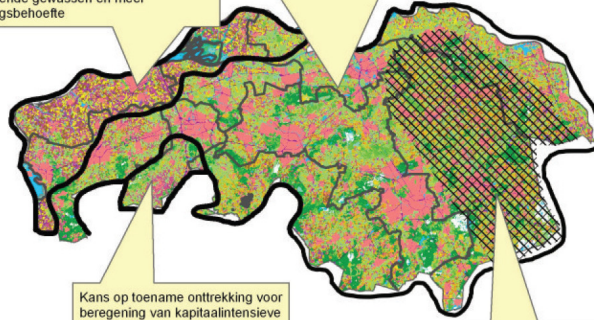
25 april 2013

Wat betekent klimaatverandering?

Agrohydrologische gevolgen van klimaatverandering

Toename incidentele natschade
Kans op aanzienlijke toename droogteschade
niet beregende gewassen en meer
beregingsbehoefte

Toename incidentele natschade
Kans op aanzienlijke toename droogteschade bij niet beregende gewassen
Kans op toename beregingsbehoefte

Kans op toename onttrekking voor
beregening van kapitaalintensieve
landbouw

Kans op extra droogteschade
door verminderde aanvoer van
Maaswater

Uitdaging

De wereld verandert – hoe veranderen we mee?

- Hoe verbinden we korte en lange termijn opgaven in een dynamisch systeem?
- Welke (flexibele) arrangementen passen bij de uitvoering van klimaatadaptatie?

➡ **Serious Game**

Projecten pitch

Pitch

Hans Bressers – Universiteit Twente
Rob Bonte – Royal Haskoning

Het Spel

Spelleiders

Gerald Jan Ellen – Deltares
Bas Breman - WUR

Principes van het spel

1 Opgave

- ✓ omgaan met waterbeschikbaarheid en wateroverlast

2 strategieën

- ✓ Grootschalig
- ✓ kleinschalig

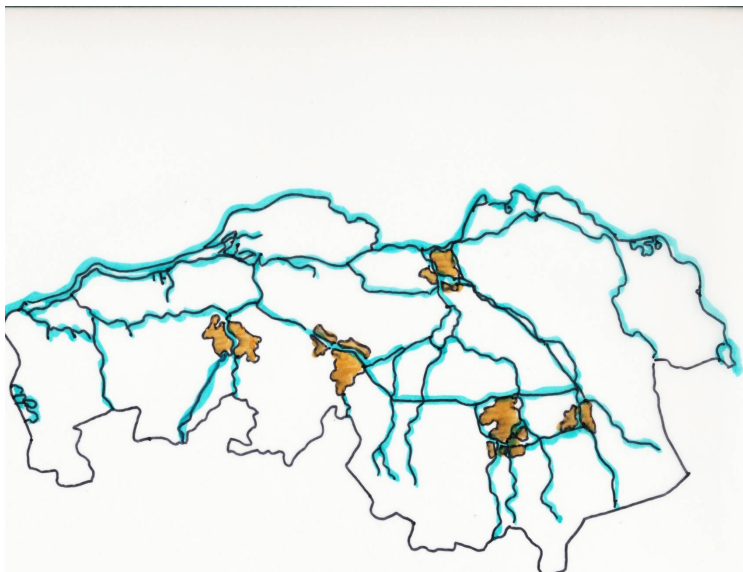
3 Rollen

- ✓ Overheidsdenker
- ✓ Marktdenker
- ✓ Samenlevingsdenker

25 april 2013

Oplossing 1: Grootschalige maatregelen

waterwegen en kanalen globaal

25 april 2013

Waterberging (zomer) en Retentie (winter)

25 april 2013

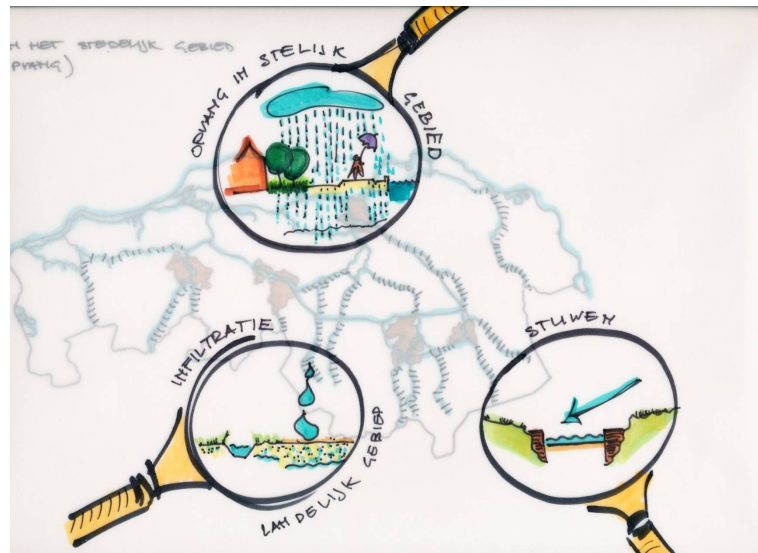
Oplossing 2: Kleinschalige maatregelen

watervasthouden aan de bron-stuwen in landelijk gebied

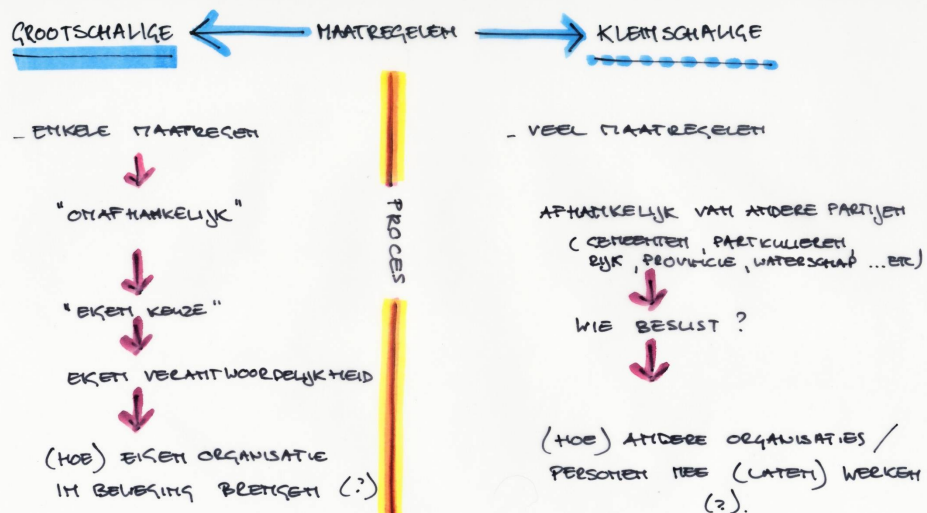
25 april 2013

... en kleinschalige maatregelen in de stad

25 april 2013

Samengevat

U BENT:

Overheidsdenker of Marktdenker of Maatschappij denker

25 april 2013

Overheidsdenker

- Overheid moet de verantwoordelijkheid nemen om maatschappelijke problemen op te lossen
- Beleid voor klimaatadaptatie is een belangrijke taak voor de overheid
- Voorkeur voor dwingende instrumenten en regelgeving

25 april 2013

Marktdenker

- Vrije markt lost de meeste maatschappelijke problemen zelf wel op. De overheid moet zo weinig mogelijk ingrijpen
- Beleid voor klimaatverandering is niet automatisch een overheidstaak. Boeren, burgers en bedrijven kunnen dit grotendeels zelf wel
- Voorkeur voor marktconforme instrumenten

25 april 2013

Maatschappij denker

- Maatschappelijke problemen dienen zoveel mogelijk te worden opgelost door het maatschappelijk middenveld
- De overheid dient zoveel mogelijk verantwoordelijkheid voor klimaatadaptatie bij maatschappelijke organisaties neer te leggen
- Voorkeur voor overleg en vrijwillige instrumenten

25 april 2013

Start van de game

- **Groepen vormen van 6 personen vormen.**
- **Iedere groep bij een poster**
- **Verdelen in duo's: ieder duo krijgt een rol toebedeeld door een rol kaartje.**
- Opgave: uitgangspunten bepalen bij het maken van afspraken ten aanzien van gegeven strategie.

RONDE 1: Uitgangspunten arrangement

- Arrangementen zijn: sets van formele en informele afspraken/regels die de samenwerking tussen actoren structureren = 'regelen'

Bepaal vanuit uw rol uw uitgangspunten op 4 dimensies:

1. Garantie op het halen van doelstellingen.
2. Betrokkenheid van stakeholders bij de uitvoering.
3. Afdwingbaarheid.
4. Tussentijds aanpassen maatregelen en afspraken.

U krijgt als duo 4 stickers plak deze op de dimensies

Reflectie Ronde 1: uitgangspunten

- Uitgangspunten zoals u die hier ziet komen voort uit (Mees et al, submitted):
 - Economie (effectiviteit en efficiëntie)
 - Juridische wetenschappen (Rechtszekerheid, Handhaafbaarheid, Behoorlijke procedure)
 - Bestuurskunde (Legitimiteit en Afrekenbaarheid)
- Toevoeging vanuit flexibele arrangementen:
 - Flexibiliteit is een maat voor het gemak waarmee een systeem of beleid aangepast kan worden aan substantiële, onzekere en snel plaatsvindende veranderingen die een belangrijke invloed hebben op het functioneren van de organisatie, het beleid of systeem” (Mens et al., 2012).
 - Flexibiliteit kan zitten in: toe- of uittreden van actoren, tijd, periodieke herijking, plaats/ruimte, inzet van middelen etc.

RONDE 2: Keuze van arrangementen

- 5 Kaartjes met arrangementen.
- 3 kaartjes met monitoring

Kies als groep

- 2 arrangementen
- 1 kaartje monitoring
- + argumentatie

Arrangementen en monitoring

Economisch

- Belastingen
- Subsidies
- Veilingen
- Verhandelbare rechten
- Verzekeringen
- Gebiedsoffertes
- Coöperatie
-

Juridisch

- Quota
- Technische vereisten
- Verplichte labeling
- Normen
- Contracten
- Convenanten
- Private Certificering
- Gebiedsovereenkomst
- Peilbesluit

Communicatie

- Informatie campagnes
- Corporate Social responsibility
-

Monitoring

- Monitoring gericht op effectmeting. (data collection)
- Monitoring gericht op leren
- Monitoring ten behoeve van controle op het uitvoeren van activiteiten (compliance monitoring)

Flexibele arrangementen: work in progress

- Looptijd project: september 2013
 - Game en tool ontwikkeling is in volle gang.
 - Inhoudelijke aanscherping – score op arrangementen en monitoring.
 - Toetsing in cases

HARTELIJK DANK VOOR JULLIE BIJDRAGE